

DOMINVS ET SERVI

SCAENA PRIMA

I

Persōnae: Iūlius, Aemilia, Mēdus.

Sacculus Iūlii nōn parvus est. In sacculō eius est pecūnia. Iūlius pecūniā in sacculō habet.

Aemilia sacculum videt Iūliumque interrogat: “Quot 5 nummī sunt in sacculō tuō?”

Iūlius respondet: “Centum.”

Aemilia: “Num hīc centum nummī sunt?”

Iūlius pecūniā numerat: “Ūnus, duo, trēs, quattuor, quīnque, sex, septem, octō, novem, decem. 10 Quid? Decem tantum?”

Iūlius rūrsus pecūniā numerat: “Ūnus, duo, trēs, quattuor... novem, decem.” Numerus nummōrum nōn est centum, sed decem tantum.

Iūlius: “Quid? In sacculō meō nōn centum, sed tan- 15 tum decem nummī sunt! Ubi sunt cēterī nummī? Servī meī ubi sunt?”

sacculus: in sacculō
eius : Iūlii

numerat < numerus

I	ūnus
II	duo
III	trēs
IV	quattuor
V	quīnque
VI	sex
VII	septem
VIII	octō
IX	novem
X	decem

Mēdus: "Servus tuus Mēdus hīc est."

Iūlius servum suum Mēdum videt, Dāvum nōn vi-
20 det. Mēdus adest. Dāvus nōn adest, sed abest. Iūlius et
Aemilia et Mēdus adsunt. Dāvus cēterīque servī ab-
sunt.

Iūlius: "Quid? Ūnus servus tantum adest! Ubi est
Dāvus? Dāvum vocā!"

25 Mēdus Dāvum vocat: "Dāve!" sed Dāvus Mēdum
nōn audit neque venit.

Mēdus rūrsus Dāvum vocat: "Da-ā-ve! Venī!"

Dāvus venit. Iam duo servī adsunt.

ad-est = hīc est
ab-est ↔ ad-est
ad-sunt = hīc sunt
ab-sunt ↔ ad-sunt

SCAENA SECVNDA

30 Persōnae: Iūlius, Aemilia, Mēdus, Dāvus.

Dāvus, quī dominum suum nōn videt, Mēdum inter-
rogat: "Quid est, Mēde?"

Mēdus: "St! Dominus adest. Salūtā dominum!"

Servus dominum salūtat: "Salvē, domine!"

35 Dominus servum salūtat: "Salvē, serve!"

Dāvus: "Quid est, domine?"

Iūlius: "St! Tacē, serve! Tacē et audī!" Servus tacet.

Iūlius: "In sacculō meō sunt decem tantum nummī.

Ubi sunt cēterī nummī mei?"

40 Dāvus tacet, neque respondet.

Aemilia: "Respondē, Dāve! Dominus tē interrogat."

Dāvus respondet: "Pecūnia tua hīc nōn est. Interrogā
Mēdum!"

servus dominum salūtat

nūllum : nōn ūnum
verbum = vocābulum

ecce sacculus = vidē: hīc est sacculus

eius : Dāvī

bonus -a -um = probus

Iūlius Mēdum interrogat: "Ubi sunt nummī meī, II
Mēde?" Mēdus nūllum verbum respondet. 45

Iūlius rūrsus eum interrogat: "Ubi est pecūnia mea?
Respondē, serve!"

Mēdus Dāvum accūsat: "Pecūnia tua in sacculō Dāvī
est. Dāvus pecūniā tuam habet."

Aemilia: "Audī, Dāve! Mēdus tē accūsat." 50

Dāvus: "Quem Mēdus accūsat? mē?"

Iūlius: "Tacē, Mēde! Servus quī servum accūsat im-
probus est!" Mēdus tacet.

Iūlius Dāvum nōn accūsat, sed interrogat eum: "Est-
ne pecūnia mea in sacculō tuō, Dāve?" 55

Dāvus: "In sacculō meō nōn est pecūnia tua, do-
mine."

Iūlius: "Ubi est sacculus tuus?"

Dāvus: "Hīc est. Ecce sacculus meus."

Iūlius: "Sacculum tuum in mēnsā pōne!" 60

Dāvus sacculum suum in mēnsā pōnit. Iam sacculus
eius in mēnsā est. Iūlius baculum suum in mēnsā pōnit.
Baculum dominī in mēnsā est.

Dāvus: "Vidē: in sacculō meō nūlla pecūnia est."

Iūlius nūllam pecūniā videt in sacculō. In sacculō 65
Dāvī nūlli nummī sunt. Sacculus eius vacuus est. Dā-
vus pecūniā dominī nōn habet.

Iūlius: "Ō! Dāvus bonus servus est: pecūniā meā
nōn habet. Ecce nummus tuus, Dāve!" Iūlius ūnum
nummum pōnit in sacculō Dāvī. Iam sacculus Dāvī nōn 70

est vacuus: in sacculō eius est ūnus nummus. Dāvus laetus est.

Iūlius: "Sūme saccum tuum et discēde, bone ser-
ve!" Dāvus saccum suum sūmit et discēdit.

75 Mēdus baculum, quod in mēnsā est, videt. Mēdus quoque discēdit! Cūr discēdit Mēdus? Mēdus discēdit, quia is pecūniā dominī in sacculō suō habet!

Dāvus et Mēdus absunt.

sūmit ↔ pōnit
discēdit ↔ venit

qui quae quod:
puer qui ...
puella quae ...
baculum quod...
is : Mēdus

SCAENA TERTIA

80 Persōnae: Iūlius, Aemilia.

Iūlius: "Dāvus bonus servus est. Is nōn habet pecūniā meam. — Sed ubi est pecūnia mea, Mēde? Quis pecūniā meam habet?" Mēdus nōn respondet.

Iūlius: "Ubi est Mēdus? Cūr nōn respondet?"

85 Aemilia: "Mēdus nōn respondet, quia abest. Nūllus servus adest."

Iūlius Mēdum vocat: "Mēde! Venī!" sed Mēdus, qui abest, eum nōn audit neque venit.

Iūlius rūrsus vocat: "Mē-de! Venī, improbe serve!"

90 Mēdus nōn venit.

Iūlius: "Cūr nōn venit Mēdus?"

Aemilia: "Mēdus nōn venit, quia is habet pecūniā tuam! Eius sacculus nōn est vacuus!" Aemilia rīdet.

Iūlius īrātus est — is nōn rīdet!

95 Iūlius: "Ubi est baculum meum?" Iūlius baculum, quod in mēnsā est, nōn videt.

is : Dāvus

Aemilia: "Ecce baculum in mēnsā."
 Iūlius baculum suum sūmit et discēdit.

GRAMMATICA LATINA

vocātīvus (*voc*) < *vocat*

Dāve

-e

Vocātīvus 100Mēdus Dāvum *vocat*: "Dāve!"'Dāve' *vocātīvus* est. *Vocātīvus*: -e (*nōminātīvus*: -us).

Exempla: Mēde, domine, serve, improbe.

Servus: "Salvē, domine!" Iūlius Mēdum *vocat*: "Mēde!"

Venī, improbe serve!" 105

vocā tacē discēde audī imperat ↔ pāret

imperātīvus (*imp*) < *imperat*

[1] -ā [2] -ē [3] -e [4] -ī

-at

-et

-it

-ū

*Imperātīvus et indicātīvus*Dominus: "Vocā Dāvum!" Servus Dāvum *vocat*.Dominus: "Tacē et audi!" Servus *tacet* et *audit*.Dominus: "Discēde, serve!" Servus *discēdit*.Dominus *imperat*. Servus *pāret*.*'Vocā'* *imperātīvus* est. *'Vocat'* *indicātīvus* est. *'Tacē'*,
'audi', *'discēde'* est *imperātīvus*. *'Tacer'*, *'āudit'*, *'discēdit'*
indicātīvus est. *Imperātīvus*: -ā, -ē, -e, -ī. *Indicātīvus*: -at, -et,
 -it, -ū. 110Exempla: [1] salūtā, salūtat; [2] respondē, *respondet*; [3] sūme, sūmit; [4] venī, *venit*.Mēdus: "Salūtā dominum!" Dāvus dominum *salūtat*.Iūlius: "Respondē, serve!" Servus *respondet*.Iūlius *imperat*: "Sūme sacculum tuum et discēde!" Dāvus
 sacculum suum sūmit et discēdit. 120Iūlius: "Mēde! Venī!" Mēdus nōn *venit*.Iūlius *imperat*. Dāvus *pāret*; Mēdus nōn *pāret*.

PENSVM A

Mēdus ad-. Dāvus ab-. Iūlius imper-: "Voc- Dāvum,
 Mēd-!" Mēdus Dāvum *voc-*: "Dāv-! Ven-!" Dāvus *ven-*
 neque Iūlium vid-. Mēdus: "Salūt- dominum!" Dāvus *domi-*
num salūt-: "Salvē, domin-! Quid est?" Dominus: "Tac-,"

serv! Nummī meī ubi sunt?" Servus tac neque respond. Iūlius: "Respond!" Dāvus: "Interrog- Mēdum!" Iūlius Mēdum interrog: "Ubi est pecūnia mea, Mēd?" Mēdus: "Dāvus pecūniā tuam hab." Iūlius: "Pōn- sacculum tuum in mēnsā, Dāv!" Dāvus pār: sacculum suum in mēnsā pōn. Dāvus: "Vid-, domin-: sacculus meus vacuus est." Iūlius: "Sūm- sacculum tuum et discēd-, bon- serv!" Dāvus sacculum suum sūm- et discēd.

PENSVM B

In sacculō Iūlii — est. Iūlius pecūniām —: "Ūnus, duo, trēs, —, —, sex, —, —, —, —." In — nōn centum, sed — decem nummī sunt.

Dāvus dominūm —: "Salvē, domine!" Iūlius —: "Pōne sacculum tuum in —!" Dāvus sacculum — in mēnsā —. Sacculus Dāvi — est, in sacculō — [: Dāvi] — pecūnia est. Dāvus sacculum suum — et discēdit.

Iūlius: "Mēde! Venī!" Mēdus nōn venit, quia — [: Mēdus] pecūniām Iūlii —. Iūlius baculum, — in mēnsā est, sūmit et —.

Dominus imperat, bonus servus —.

PENSVM C

Quot nummī sunt in sacculō Iūlii?

Adestne Dāvus in scaenā pīmā?

Quis Dāvum vocat?

Suntne nummī Iūlii in sacculō Dāvi?

Quid Iūlius pōnit in sacculō Dāvi?

Quot nummī iam in sacculō Iūlii sunt?

Estne vacuus sacculus Mēdi?

Cūr Mēdus discēdit?

Quem Iūlius vocat?

Cūr Mēdus Iūlium nōn audit?

Vocābula nova:
sacculus
pecūnia
nummus
mēnsa
baculum
vacuus
bonus
quattuor
quīnque
septem
octō
novem
decem
habet
numerat
adest
abest
salūtat
tacet
accūsat
pōnit
sūmit
discēdit
imperat
pāret
nūllus
eius
suus
is
quod
rūrsus
tantum
salvē
vocātīvus
imperātīvus
indicātīvus